

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiae Doctoris Canonici Ecclesiae
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentia
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitu Iucundissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. XXVII. Fœminarum conuersatio & familiaritas nimia, præsertim
clericis & sacerdotibus fugienda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

Omnes quidem, immodestior risus, dedecet in conuiuio, præcipuè tamen clericos, & sacerdotes, quorum modestia potissimùm apud Laicos innotescere debet. Hinc & Ioan. Chrysof. *Qui monachum profiteris, aut Ecclesie ministrum, qui crucifixus es, & debes lugere, & rides? Dic mihi ubi Christus hoc fecit? audisti hoc alicubi? nunquam, sed contristatum sepius, legisti.* Et S. iterum Hieron. *Ridere, & rideri, secularibus derelinque; Grauitas tuam personam decet, nunc flendi tempus est, in futuro ridendi. Beati enim fletus, quoniam ipsi ridebunt.* Et concil. Carthaginens. 4. sic statuit. *Inter Epulas cantillante Clericum, excommunicationis sententia seueritate coercendum decernimus: scurrilia, iocularia, risumque mouentia verba loquens, accerrimè corripatur. Atq; hæc de immodesto risu coercendo.*

CAPVT XXVII.

Fæminarum conuersatio & familiaritas nimia præsertim clericis & sacerdotibus fugienda.

Periculum huiusce conuersationis, apertè denunciat S. Augustinus. *Inter omnia Christianorum certamina, sola duriora sunt prælia castitatis, ubi quotidiana est pugna, rara victoria, grauem castitas sortita est inimicum, qui quotidie vincitur, & timetur: Et ideo nemo se falsa securitate decipiat, nemo de suis viribus periculose præsumat, sed audiat Apostolum dicentem, fugite fornicationem. David enim ille sanctissimus in mille passibus, mulierem nudatam vidit, & statim homicidium fecit, & adulterium. Et aliqui in aliena domo, cum extraneis mulieribus, putant se castitatis obtinere triumphum; Ignorantes, dupliciter se apud Deum reos*

*Homil. 15.
in Epist. ad
Heb.*

*Epist. ad
Demevri.
ad Virgini-
nem,
Can. 60.
habetur
dist. 46. c.
clericum,*

*Serm. 250.
qui est. 2.
Tom. 25.
post, Tri-
nit.*

existere: dum & seipfos in periculum mittunt, & aliis exemplum peruerse familiaritatis ostendunt. Hæc Augustinus non minus providè quàm verè.

Quare expressim monet sapiens. *Ne intendas fallaciam mulieris.* Et postea, cautius prospiciendum, suadere contendens. *Nunquid potest homo, inquit, abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant? aut ambulare super prunas, ut non comburantur vestigia eius?* quasi dicere velit; haud magis, cum feminis versari poteris familiariter, & non labi. Itaque *Eccl. 9. averte faciem tuam à muliere compta, & ne circumspicias speciem alienam. Propter speciem mulieris multi peccaverunt, & ex hoc concupiscentia, quasi ignis exardescit.*

Et alibi: *In medio mulierum noli commorari; De vestimentis enim procedit tinea & à muliere iniquitas viri.*

Et Paulus deniq; hortatur. *Adolescentiores viduas devota. Quamobrem hæc omnia? Vix namq; imò, ne vix quidem, puritatis integritas, hoc in discrimine stabit inuiolata. Sancitum ergo a sacris Canonibus legitur: Clericus solus ad fœminæ tabernaculum nõ accedat, neq; properet, sine maioris natu sacerdotis iussione. Nec solus Presbyter, cum sola fœmina, fabulas miscat; nec Archidiaconus, sub prætextu humilitatis aut officii; frequenter intret domicilia matronarum, aut forte per clericos, aut domesticos, matronæ mandet aliquid secretè. Si agnitum fuerit & ille deponatur, & illa ab Ecclesia liminibus arceatur. Plures alii ad hoc ipsum propositum, Canones possent adduci; cura tamen brevitatis eos omittere cogimur.*

Et Acc-

nibus, qui citatur ex 7. syn. can. cum omnibus ex Concilio Carth' ordi: 7. can. Faminas, ex Syrico, epist. x. ad Himuerum Episcop. Tarraconensem, cap. 12. can. clerici, ex Concil. Aphric. 4. cap. 5.

Prouer. 5.

Eccl. 9.

Idem 42.

1. Tim. c. i.

Clerici fugienda mulierum familiaritas.

Dist. 61. ex epist. S. Clement. ad Iacob. fratrem Domini.

Vide dist.

81. can. volumus, qui est Symmachi Papa. can. in om-

Accedunt sancti Patres, qui & ipsi ardentem mo-
nent clericos, ne se temerè, foeminarum necessitu-
dini, intromittant. S. itaque Hieronymus sic scribit:
Hospitiolum tuum, aut raro, aut nunquam mulierum pe-
des terant. Omnes puellas aut virgines Christi, aut aqua-
liter ignora, aut aequaliter dilige. Idem in epistola alia:
Fuge personas, in quibus potest esse mala conuersationis
suspicio; nec paratum habeas illud è triuio: sufficit mihi
conscientia mea; non curo quid de me loquantur homi-
nes. Et certè Apostolus providebat bona, non tantum
coram Deo, sed etiam coram hominibus, ne per illum
nomen Dei blasphemaretur in gentibus. Et alia quadam
in Epistola: Virgo es: quid te mulierum delectat socie-
tas? quid fragilem & sutilem ratem, magnis committit
fluctibus, & grande periculum navigationis incerta, se-
curus ascendis?

Epist. ad
Nepot. de
vita cleri-
corum,
Ad Gerō-
niam de
Monoga-
mia.
Periculum
conuersa-
tionis cum
mulieri-
bus.

Ad Gau-
dentium de
Pacatula
sine cau-
tione,
Lib. 1. Of-
fic, cap. 20.

Assentit D. Ambrosius: Viduarum ac virginum
domos, iuniores clericos, nisi visitandi gratia, adire non
est opus. Et hoc cū senioribus: hoc est, vel cū Episcopo; vel
si grauior est causa, cum Presbyteris. Quid necesse est, ut
demus obrectandi locū secularibus? Quid opus est, ut ille
quoq; visitationes crebrae, accipiant auctoritatem? Quid
si aliqua illarū fortè labatur? cur alieni lapsus subeas in-
uidiā? Quam multos etiā fortes, illecebra decepit? Quāti
non dederunt errori locum, & dederunt suspicioni?

Ser. 58. ad
Iororem.

S. Bernardus etiam: Dispar sexus, in vnū collocatus,
illuc prouocat instinctum carnis, quo nascitur. Saepè fami-
liaritas vincit, quos vitium superare non potuit. Saepè oc-
casio peccandi voluntatē fecit, & facit. Sexus viri & femi-
nae diuersus; Et ideo si in vnum coniunguntur, statim
indē occasio peccandi nascitur. Circa ignem sedens, est
ferrea sis, aliquando dissolueris.

De

De periculo lapsus, præmonet etiam D. Cypria. *Lib. singu-*
lari. cleri-
corum.
 Vni contingit, per tempestates, nauigia feliciter explica-
 re, & alteri talis felicitas non potest euenire. hic vnus si-
 ne querela cum mulieribus conuersatur, alius cadit. Et
 ibidē post pauca, discrimē conuersationis, euidētī⁹
 denunciāns. De carbonib. scintille disiliūt, de ferro ru-
 bigo nutritur: morbos affides sibilant, & mulier fundit
 concupiscētia pestilentia, quā Salomon sic cōparat dicēs:
 De vestimento procedit tineā, & à muliere iniquitas viri.
 Et post multa: Ex improuiso, vel transeuntes, ad horā, *Prover. 25.*
 fæmineus aspectus occurrēs, velut sagittas, alienis oculis
 iactat. S. etiam Gregor. Neocesariēsi, *Expertus sum,* *Comments.*
 mulierem esse quandam mollem terram, vel tale quid. *in Eccl. c. 3.*
 Cor enim ipsius, quasi sagena, prætereuntes concludit. Quod si
 manu sola cōtingat, tenet. Sin amplexetur, vinculis tenet. *De virgi-*
 S. demūm Basilus. Sicut secretissima nature, in *nit.*
 Magnete lapide nouimus, non ipsum ad ferrū adduci, sed
 ad se potius ferrum attrahere: Ita & fæmineum corpus, *Orat. 2.*
 aduersus masculinum, ineffabilem accepit vim; per quam, *aduersus*
 ferme dixerim, ignorante anima, quæ in ipso est, viri cor- *vitta.*
 pus vltro, ad illicitum concubitum trahit. Nilus de per-
 niciose hui⁹ familiaritatis periculo sic loquitur. Mu-
 lierum aspectus, sagitta veneno illita, quæ ferit animū, &
 venenum immittit, & quò diutius manet, eò magis vul-
 nus computrescit. Et eodem loco nonnullis aliis inter-
 lectis. Ad ignem potius ardentē, quam ad mulierē iuue-
 nem, iuuenis appropinqua. Nam si ad ignem accesseris,
 dolore affectus resilies: At si fæminæ verbis incensus fue-
 ris, haud ita facile recedes. Florent olera propē aquam sa-
 ra: & libidinis semina, mulierum familiaritate excitantur.
 Superfedendum existimo, plurium testimonio.
 rum productioni, ne iusto sin longior.

Ec 2

Mu-

*Seducti à
fœminis
cōplurimi,
Genes. 3.
Iudic. 16.
2. Reg. 11.
3. Reg. 21.
Epist. ad
Rusticum
Monachū,
Possidoni-
us in vita
D. Aug.
c. 26,
Lib. 3. Dia-
log. cap. 7.*

Mulierum conuersatione quis non fuit seductus? Testis est primus parens noster Adam: Testis est Samson: Testis Dauid: Testis Salomon. *Ioannes Baptista, inquit S. Hieronymus, sanctam matrem habuit, Pontificisq; filius erat, & tamen nec matris affectu, nec patris opibus vincebatur, vt in domo parentum, cum periculo viueret castitatis.* Interrogatus quondam D. Augustinus. *Quare cum sorore habitare fugisset? Quia, inquit, quæ cum sorore mea sunt, non sunt meæ sorores.* Et hoc eius commune dicitur. *Malū est, mulierē videre, peius alloqui, pessimū tangere.*

Nota sunt, quæ D. Gregorius scribit, de Andrea Fundanæ ciuitatis Episcopo; qui cū esset probatissima castitatis Antistes, quandam sanctimonialem fœminam, de cuius continentia castitateq; tam certus erat, atq; de sua, apud se, in Episcopo habitare permisit. Nihilominus indē accidit, vt hostis antiquus, hoc ex conuictu tentandi ipsum, arriperet ansam, tantumq; breui profecit, vt blandiendo, terga eiusdem fœminæ percuteret. qua de victoria cū Iudæus quidam, noctu gloriantem dæmonē, mirabili euentu inaudisset; re ad Episcopum delata, Baptismum petiit. Episcopus verò, protinus peccatum agnoscens, humi prostratus, veniam errati petiit; moxque de suo habitaculo, non solum eandem Dei famulam, sed omnem quoq; fœminam, quæ in eius illic obsequio habitabat, expulit.

*Fuga con-
uersationis
fœminarū.
Lib. 5. c. 6.*

Fuere adē nonnulli sanctissimi viri, qui ne fœminas quidem, ob hoc ingens periculum aspicere voluerunt. Sabellicus id commemorat de S. Ioanne Anachoreta, de Paulo Abbate, qui solitudinem, Fanephiso oppido proximam, incoluit. De Arsenio & Pione S. Antonii discipulo, itidem Abbatibus, De S. Martino Malsici Campaniæ montis solitario.

Mar-

Marcus Marulus. S. Thomas Aquinas, mulierem, que castitatis ipsius propositum labefactare moliebatur, titone fugavit. S. Bernardus clamore. Quin Ethnicorum quoque, hoc periculum fugientium, exempla non desunt. Alexander Magnus, cum Darij hostis conjugem, omnium sceminarum, que etate illa fuerunt, pulcherrimam, filiasque virgines cepisset, eas videre noluit. Interim tamen tam sancte, & fideliter, eas penes se, in castris habuit, ut proprias sorores. Idem cum apud Antipatridem cœnaret, isque ad cœnam formosam Psaltriam induxisset, Alexander aspectu motus, in illam exarsit. Mox rogavit Antipatridem. Nunquid non & ipse mulieris amore teneretur? Illo confitente: O scelestes, inquit, non tu proinuis abduces e conuiuio mulierem? En quantum Regius hic animus continentia additus erat. Zeno simul & Cleanthes, assidebant Chæremondæ cuidam famina; quumque sentiret affectum libidinis, Zeno, surrexit. Quod cum admiraretur Cleanthes: Etiam à bonis, inquit, medicis audio, aduersus inflationes optimum esse remedium quietem. Atque ita vir integerimus, castitatis periculo se subduxit. Rex Asiæ Antiochus, Epheso discessit, ne amore captus, cum formosissima virgine, quæ Dianæ sacerdos erat, peccare cogereetur. Prudenter namque prælio cum hoste abstinendum duxit, qui vix, neque id, nisi fugiendo, vincitur. Clitomachus Pancratiastes, si quopiam in confesso, venereis de rebus sermo incidisset continuo surgens discedebat. Idem de Archyta legitur, & Marco Catone seniore.

Adeò verum est quod Michaël Verinus eleganti versu expressit.

*Sapè pudicitiam, mulier, formosa propinqua,
Eripuit castis, multaque damna dedit.*

Ee 3

Fami-

*In vita v-
triusq.*

*Aulus Gelo
Noft. At-
tic 1, 6. c. 8.
Alexan-
dri Magni
continen-
tia,
Plutarchus
in Apop-
thegmat.
Regum.*

*Diog. La-
ert, 1, 7, c. 1.*

*Plutarchus
Regum A-
pophthe.
Ælian. 1. 3,
de varia
historia.
Ælian.
lib. 14.
In Epi-
gram-
matib.*

Fœmina peccati gluten; latet anguis in illa.

Si sapiſ: hanc ceu ſit peſtis amara, fuge.

Noxia fœminei fugias contagia cœtus,

Quanti cauſa mali, fœmina prima fuit?

3. *Georgic.*

Virgilius quoq; non incongruè, de hac cum mulieribus familiaritate:

Carpit enim vires paulatim, vritq; videndo,

Fœmina.

Que omnia honeſtis atq; ingenuis viris, ſacro præſertim ordini, qui continentiam proſitetur, adſcriptis, incitamento ſint, ad declinandas eiſmodi, cum fœminis conuiuationes, vbi tentationis aliquid ſuboriri poſſit. nedum ſuſtineant, ipſorum in præſentia, introduci colloquia, de rebus veneriſ. Quod ſi fieret, aut id reprehendant & impediunt: aut ſi non poſſint vel ſubtrifſi vultu diſplicentiam indicent vel è conſeſſu illicè excedant.

CAPVT XXVIII.

De Muſica conuiuiiſ adhibita.

*Conuiuio-
rũ parer-
ga quæ?*

VEntum ergò ad conuiuiorum parerga. Muſicam, inquã, ſpectacula, choreas atq; alia oblectamenta, quæ ſæcularium hominum conuiuiiſ licitè adhiberi aliquando poſſunt. Non hic ago cum Clericis ac Religioſis, qui quid hiſce in rebus ipſorum ſtatu congruat, aliundè pernouerunt. Hac ad illos non pertinent. noſter eſt animus, ingenuos viros, eiſcemodi ſanctum vitę genus haud profeſſos, iſthic informare, ne in quibuſcũq; oblectationibus, honeſtatis limites egrediantur, imò ne grauitè delinquant.

*Cur diuer-
ſa lenoci-
via præſen-
tatiſ
conuiuiiſ
adhibita?*

Ac primùm; yniuerſim aliquid, illis de lenociniis vt dicamus, videndum, cur veteres olim ea cõuiuuiſ ſuis